

# Inspektor budowlany

311211

Inna nazwa zawodu: inspektor nadzoru inwestorskiego, inspektora nadzoru

## **Zadania i czynności**

Inspektor budowlany (inspektor nadzoru) kontroluje wszystkie etapy budowy domów, hal fabrycznych, dróg, mostów, stoczni i innych obiektów budowlanych.

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru budowlanego należy reprezentowanie zleceniodawcy (inwestora) na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności prowadzonych prac z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami, Polskimi Normami oraz z zasadami wiedzy technicznej. Inspektor kontroluje nie tylko efekt prac, ale również sprawdza jakość surowców stosowanych przy budowie (np. cementu przy wylewaniu fundamentów). Może bezpośrednio sprawdzać wymiary planowanych wykopów, narzucać kupno surowców określonej jakości potrzebnych do realizacji budowy.

Zgodnie z przepisami prawa budowlanego inspektor nadzoru reprezentuje inwestora, czyli zlecającego wykonanie obiektu budowlanego. Na żądanie inwestora, inspektor nadzoru kontroluje wszelkie wydatki finansowe ponoszone podczas trwania budowy, czyli kontroluje rozliczenia budowy. Ma także prawo wydawania poleceń kierownikowi budowy, dotyczących poprawienia wadliwie wykonanych robót i usunięcia błędów lub niezgodności z projektem. Można powiedzieć, że jest on koordynatorem, pośrednikiem między zleceniodawcą a wykonawcą robót.

Najczęściej kontrola prac jest prowadzona etapowo. Wiele elementów konstrukcji budowlanej staje się niedostępne w trakcie postępu budowy. Dlatego inspektor nadzoru może zażądać wstrzymania określonych prac do momentu sprawdzenia poprzedniego etapu (np. może wstrzymać wylanie betonu do momentu sprawdzenia zbrojenia). Uczestniczy on w próbach technicznych poszczególnych części, np. przy testowaniu przewodów kominowych, czy instalacji elektrycznych. Po zakończeniu budowy bierze udział w oficjalnym odbiorze obiektu budowlanego i przekazaniu go do użytkowania.

W przypadku wykrycia wad lub usterek informuje o nich inwestora i nakazuje poprawę źle wykonanych elementów, co potwierdza wpisem do tzw. dziennika budowy. Jeśli inspektor zdecyduje, że dalsze prowadzenie robót może spowodować zagrożenie bądź ewidentne odstępstwo od projektu, może nakazać wstrzymanie prac.

Na dużych budowach (np. przy budowaniu całego przedsiębiorstwa przemysłowego, wysokiego wieżowca, czy mostu) inwestor ustanawia kilku lub kilkunastu inspektorów o różnych specjalizacjach i jednocześnie wyznacza jednego z nich jako koordynatora. Inspektor koordynujący jest tylko odpowiedzialny za organizację pracy pozostałych inspektorów, nie może natomiast narzucać rozwiązań lub decydować o ocenach merytorycznych.

## **Środowisko pracy**

### **materialne środowisko pracy**

Miejscem pracy inspektorów budowlanych są wszystkie możliwe tereny budów. Zmieniają się w zależności, czy jest to budynek mieszkalny, stocznia, most, maszt antenowy, zaporą wodną, dworzec kolejowy lub lotnisko. Może to być pięćdziesiąte piętro wieżowca, głęboki wykop, szkielet masztu antenowego, a czasem zwykły dom jednorodzinny. Czynności administracyjne wykonywane są w biurze lub domu przystosowanym do pracy. Często jeden inspektor nadzoruje kilka mniejszych budów, dlatego często jeździ od jednej do drugiej budowy. Gdy wymaga tego sytuacja (np. przewidziany harmonogram) musi dokonywać kontroli w trudnych warunkach atmosferycznych: w deszczu, przy ujemnych temperaturach lub w upalne dni.

Posługuje się wszystkimi urządzeniami niezbędnymi do sprawdzania poprawności wykonywanych robót, od metrówki i poziomicy, aż po urządzenia laboratoryjne badające właściwości surowców stosowanych na budowach. Często korzysta z komputera, który aktualnie bardzo często jest niezbędnym urządzeniem przy projektowaniu budynków, mostów, dróg i innych obiektów budowlanych. Inspektor pracuje zarówno w edytorach tekstu przy sporządzaniu np. kosztorysu, jak i w środowisku CAD, przy analizie problemów projektu.

### **warunki społeczne**

Inspektor nadzoru jest pośrednikiem między inwestorem a kierownikiem budowy. Właśnie z nimi kontaktuje się najczęściej w trakcie wykonywania swoich obowiązków. Inspektor jest powoływany przez inwestora i reprezentuje go na budowie.

Inżynier budownictwa ze względu na różnorodność zadań kontaktuje się z wieloma przedstawicielami innych zawodów. Jego praca obejmuje konsultację i współpracę z prawnikami, menedżerami, ekonomistami, służbami bankowymi. Przy realizacji budowy musi on nieustannie współpracować z przedstawicielami specjalności związanych z budownictwem np.: geologami, elektrykami, służbami ochrony środowiska, pracownikami laboratorium badawczego. Pracując na stanowisku kierownika budowy lub kierownika robót zdaje raporty przedstawicielom inwestora z zaawansowania prac i ewentualnych trudności, negocjuje z nimi warunki realizacji inwestycji. Do jego zadań należy również kierowanie podległymi pracownikami.

### **warunki organizacyjne**

Nadzór inspektorski trwa 24 godziny na dobę, dlatego inspektor musi być w pełni dyspozycyjny. Może on kontrolować budowę zarówno w dzień jak i w nocy. W sytuacjach zagrożenia wypadkiem bądź awarią, może być wezwany o każdej godzinie.

Inspektor budowlany pełni samodzielną funkcję techniczną, a tym samym podlega odpowiedzialności zawodowej. Przy popełnieniu błędów lub zaniedbań lub przy uchylaniu się od wykonania obowiązków związanych z pełnioną funkcją, osoba może zostać ukarana upomnieniem, koniecznością powtórzenia egzaminu na uprawnienia budowlane lub zakazem wykonywania samodzielnych funkcji technicznych na okres od roku do 5 lat. Inspektor nadzoru może również odpowiadać, za spowodowanie zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub zagrożenia mienia w znacznych rozmiarach (katastrofy, zawalenia budowli, obsunięcia ziemi i inne).

Przy budowie obiektu budowlanego wymagającego ustanowienia inspektorów nadzoru inwestorskiego w zakresie różnych specjalności, inwestor wyznacza jednego z nich jako koordynatora ich pracy na budowie.

## **Wymagania psychologiczne**

Z racji funkcji kontrolnych, jakie pełni inspektor budownictwa, konieczne są takie cechy, jak spostrzegawczość, zdolność dostrzegania nawet najmniejszych odstępstw od projektu, zdolność analizowania zebranych informacji, ale również umiejętność przewidywania następstw pewnych rozwiązań technicznych.

Poza zadaniami technicznymi wykonywanych jest szereg zadań urzędniczych, organizacyjnych i kierowniczych. Do prowadzenia odpowiednich dokumentów i dla prawidłowej kontroli prac konieczna jest znajomość podstaw prawa budowlanego i prawa pracy, szczególnie pogłębiona o wiedzę z zakresu zagrożeń wynikających z pracy na budowie (np. przepisy bhp).

Przy pełnieniu funkcji nadzoru konieczne są umiejętności opanowania i stanowczości oraz egzekwowania poleceń. Konieczna jest całkowita niezależność opinii i umiejętność nie poddawania się presji współpracujących, zarówno podwładnych jak i inwestora.

## **Wymagania fizyczne i zdrowotne**

Wykonywanie pracy na dużych placach budowy wymaga poruszania się na dużych odległościach, wchodzenia na wysokie kondygnacje obiektów oraz dachy budynków (nie wszędzie można zamontować windy - np. wysokie maszty antenowe). Dlatego od inspektora budowlanego wymaga się dobrej kondycji fizycznej i dobrego ogólnego stanu zdrowia.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są zaburzenia równowagi i świadomości (np. padaczka), choroby serca i układu krążenia, choroby układu oddechowego (np. astma, rozedma płuc), reumatyzm, wady wzroku bez możliwości korekcji okularami, daltonizm, choroby kręgosłupa. Każdy, kto chce otrzymać uprawnienia budowlane i chce pracować na budowie musi poddać się tzw. badaniom wysokościowym, sprawdzającym zmysł równowagi i wykrywającym istniejący lęk wysokości.

## **Warunki podjęcia pracy w zawodzie**

Aby zdobyć zawód inspektora nadzoru trzeba posiadać co najmniej dyplom technika, staż pracy w zawodzie i uprawnienia budowlane.

Uprawnienia budowlane udzielane są osobno do projektowania i do kierowania robotami budowlanymi w następujących specjalnościach:

1. architektonicznej;
2. konstrukcyjno-budowlanej;
3. technologii i organizacji budowy;
4. instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, ciepłych, wentylacyjnych i gazowych;
5. instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

Uprawnienia budowlane do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi są wystarczające do pracy na stanowisku inspektora nadzoru w danej specjalności.

Warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych jest złożenie egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej. Egzamin składa się przed komisją powołaną przez wojewodę. Uprawnienia budowlane nadawane są przez wojewodę, według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o uprawnienia. Organem odwoławczym jest Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Aby otrzymać uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie wymagane jest co najmniej wykształcenie średnie odpowiednie do danej specjalności oraz odbycie pięcioletniej praktyki na budowie.

Do otrzymania uprawnień budowlanych bez ograniczeń konieczne jest wykształcenie wyższe i dwa lata praktyki na budowie.

### **Możliwości awansu w hierarchii zawodowej**

Awans zawodowy jest równoznaczny z wielkością i złożonością inwestycji budowlanej, którą nadzoruje. Inną rangę ma inspektor prowadzący budowę domku jednorodzinnego o powierzchni 80 m kw., inna natomiast inspektor koordynator elektrociepłowni.

Przy budowie obiektu budowlanego wymagającego ustanowienia inspektorów nadzoru inwestorskiego w zakresie różnych specjalności, inwestor wyznacza jednego z nich jako koordynatora ich czynności na budowie.

### **Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych**

Większość inspektorów budowlanych to osoby powyżej czterdziestego roku życia. Jest tak m.in. dlatego, gdyż aby uzyskać uprawnienia inspektora należy posiadać duże doświadczenie w nadzorze robót. Doświadczenie i praktyka jest bardzo ważnym kryterium na wszystkich stanowiskach w branży budowlanej, takich jak kierownik budowy, czy rzeczoznawca. Dlatego osoby starsze mają większe szanse podjęcia pracy w późniejszym wieku niż w innych branżach.

### **Możliwości zatrudnienia**

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

### **Zawody pokrewne**

- technik budownictwa
- technik technologii betonów i innych materiałów wiążących.
- urbanista
- inżynier budownictwa
- architekt obiektów budowlanych

## **Polecana literatura**

Praca zbiorowa, Poradnik inżyniera i technika budowlanego, Wydawnictwo Arkady, 1983

Dziennik Ustaw Nr 89 (1994), Ustawa 414 „Prawo budowlane”

Widera J., Kalendarz Budowlany, wydania na rok 1997, 1996, 1995.